

FILSKOV er på mange måder en landsby som så mange andre vest for Den Jyske Højderyg. Der er bare lige det ved Filskov, at indbyggerne er mere end almindeligt initiativrige. Med vort gode sammenhold har vi en levende by.

BYPLAN

Mange landsbyer opstod omkring en middelalderkirke i landsbyens midte. Det gælder ikke for Filskov.

Ganske vist havde Filskov i middelalderen en kirke i den østlige ende af byen, men den forsvandt i 1500-tallet. I 1866 blev kirkegården genopdaget. Den gav inspiration til en ny kirke, som i 1877 blev placeret ved landevejen i det vestlige Filskov. Byen rummede kun en spredt gruppe af gårde og få huse. Landevejskroen flyttede i 1903 ind til Filskov, men den blev ikke placeret ved siden af kirken.

Byen voksede især efter 1908, da Rigsdagen vedtog at gøre Filskov til stationsby. Filskov fik en borgerforening, der arbejdede målrettet for udvikling af en stationsby på den bare mark med alt, hvad dertil hørte. Først kom byhuse langs landevejen. Senere anlagdes sidegader. Med tiden blev kirke, kro og jernbanestation bundet sammen til den by, vi har i dag.

HOLDEPUNKTER på rundturen

1 Filskov Kro. Den første krobygning på denne adresse indviedes 1903. Landevejskroen var kongeligt privilegeret og grundlagt i 1853 af familien Østergård fra gården med samme navn. I 1960'erne blev kroen vidt berømt for sit gode køkken og for en lille flyveplads ved åen. I dag anvendes flyvepladsen mest af modelflyvere, men den kan stadig modtage små fly. I 2013 solgte familien kroen til en kreds af borgere. Traditionerne videreføres af en bestyrer.

Bag Amtsvejen 27 lå engang Filskov Mølle (fra 1870'erne) og det første vandværk, som anvendtes 1937-1979.

2 Filskov Anlæg er et grønt område, som er udstyret med overdækkede borde, bænke, legeområde, beachvolley og en lille sø. Anlægget anlagdes 1941 af Borgerforeningen, som med forskønnelse ville skabe en stationsby.

Mejeriet (1908-1969) lå på Amtsvejen 17. I Amtsvejen 6

har der været afholdshotel (1924), og nu er der værtshus.

3 Købmand med posthus og apotek. Bygget 2010.

4 Filskov Station og jernbanen indviedes i 1917. Bygningen tegnedes af DSBs berømte arkitekt Heinrich Wenck. Fra Filskov var der forbindelse til Grindsted (skifte til fem andre retninger) og til Brande (tog til tre andre retninger). Siden banens nedlæggelse har huset været i privat eje. Jernbanelinjen er nu en populær vandre- og cykelsti.

Mellem købmand og kirke førte en høj og smal **VIADUKT** indtil 1979 landevejen over jernbanen. Indbyggerne i byen vest for viadukten opfattedes som særligt religiøse.

5 Filskov Kirke opførtes i 1877 på initiativ af borgerne i Sønder Omme Østersogn efter inspiration fra middelalderkirkegården, genfundet 1866. Tårnet tilføjedes i 1929. Et lille bindingsværkshus flyttedes fra kanten af engen til Kirkehusvej 2. Æ Kirk'hus samlede tilvandrede landboere før og efter kirkegang. Bindingsværkshuse med stråtag er sjældne vest for Højderyggen. I 1906 opførte Indre Mission eget hus på Omme Landevej 8. Året før havde grundtvigianerne opført forsamlingshus øst for viadukten.

6 Udsigt over Omme Å fra jernbanebroen, der nu er sti. Mod vest ses Smedegård og mod øst ligger Midtgård på oprindeligt sted: på kanten af ageren, lige over engen.

Indtil 1790 lå alle gårde på en række langs engen, der var den mest værdifulde del af landskabet. Høet sikrede vinterfoder til får og især kvæg, som igennem århundreder var hedeboendernes største indtægtskilde. Fra 1850'erne øgedes hømængden og dermed mængden af dyregødning til ageropdyrkning ved hjælp af engvanding. Fra en opstemning af åen førtes ekstra vand gennem et kanalsystem til græsset i engen. Kanalsystemet nedlagdes i 1900-tallet, da andre metoder til sikring af foder vandt frem.

7 Mergelsøerne er et smukt naturområde. Det opstod i 1800-tallet, da kalkholdigt ler var gravet op og anvendt som gødning under opdyrkning af hede til frugtbar ager.

8 Mindesten for middelalderkirken ved Østergård.

9 Kulturhuset VIADUKTHALLEN indviedes 2004. Byens borgere finansierede det meste af projektet og byggede selv hallen. Filskov Friskole er nærmeste nabo.

Rundtur i

Filskov

En næsten helt almindelig landsby, midt i Jylland
15 km fra Legoland og Billund

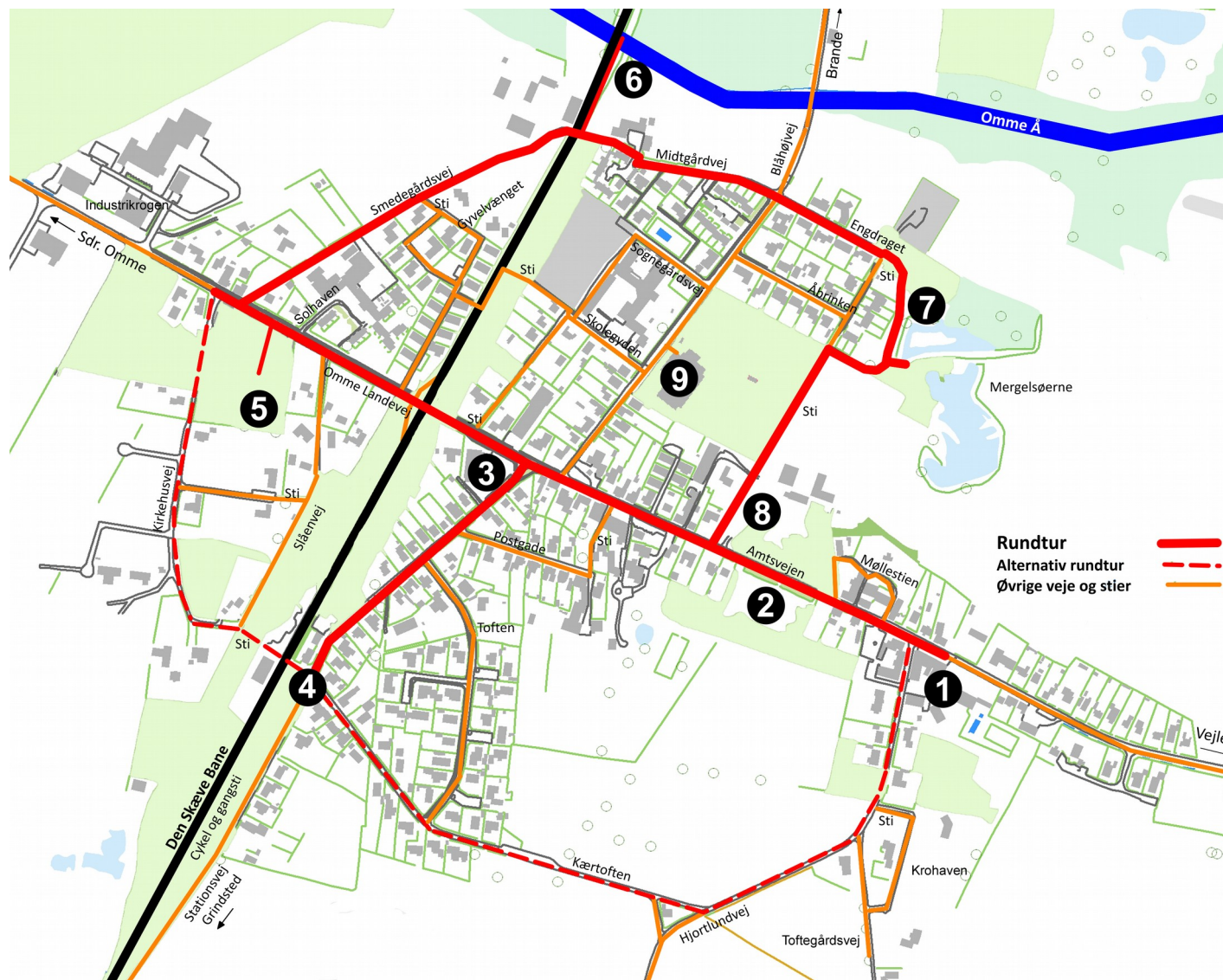
Filskov Station, indviet 1917 og lukket 1971

Viadukthallen Filskov, kulturcenter indviet 2004

KORT OVER LANDSBYEN

Forslag til vandretur
Indblik i byens historie og nutid

HOLDEPUNKTER

- 1 Filskov Kro, landevejskro med restaurant og hotel
- 2 Filskov Anlæg, grønt område til hygge og leg
- 3 Købmand med apotek og post
- 4 Filskov Station (privat bolig)
- 5 Filskov Kirke
- 6 Udsigt ned over engen og Omme Å fra jernbanebroen
- 7 Mergelsøerne, et smukt naturområde ved ådalen
- 8 Mindsten for middelalderkirken ved Østergård
- 9 Kulturhuset Viadukthallen

AFSTANDE I FILSKOV

Rundturens længde er 2,6 km.
 Mellem 1 og 3 er der 500 meter.
 Der er 400 meter mere til kirken 5 og 550 mere til 6.

NB: Stolper med retningspile gælder Hjertestien, der følger den yderste vandrerute rundt om landsbyen.

2015-03-30 (original 2013). Brochure er fremstillet af VisitFilskovgruppen for Kontaktudvalget. Text: Holger Folkmann Villumsen, Filskov. Læs mere på <http://filskov.infoland.dk>.

DEN SELVEJENDE LANDSBY

- Omkring 1200:** Middelalderkirke opført i Filskov.
- Efter 1578:** Middelalderkirken nedlagt, for få indbyggere.
- 1660:** Efter svenskekrigene var to af byens fem gårde øde.
- 1787:** Filskov havde 56 indbyggere i otte gårde og to boelsteder. Få år før var bønderne blevet selvejere. De købte sig fri fra herregården Juellingsholm ved Sønder Omme.
- 1793:** Udsiftingning af jorden og flytning af gårdene til nuværende adresser. Tidligere lå gårdene langs Omme Å.
- Efter 1850:** Engvanding øgede mængden af høg og kvæg. Dyrenes gødning anvendtes med mergel til opdyrkning af hedelandskabet. Det gav plads til mange nye landbrug.
- 1877:** Filskov Kirke indviet, efter idé 1866.
- 1911:** Filskov kirkesogn udskilt fra Sønder Omme sogn.
- 1913:** Blåhøj-Filskov Sognekommune udskilt fra S.Omme.
- 1913:** Filskov Sogns Håndværker- og Borgerforening stiftet til fremme af byens udvikling som ny stationsby.
- 1917:** Filskov Station og jernbanen åbnet for rejsende. Filskov udvikledes til en driftig **STATIONSBY** med et bredt udvalg af handlende og håndværkere.
- 1947:** Filskov Sognekommune selvstændig.
- 1970:** Kommunalreform. Filskov Sognekommune nedlagt. Sognet blev en del af den nye Grindsted Storkommune.
- 1971:** Jernbanen blev lukket for persontrafik. Kommunalreform og lukning af jernbanetrafikken var hårde slag mod Filskov. De fleste butikker lukkede.
- 1976:** Stiftelse af foreningen **Filskov Fællesantenne**.
- 1978:** **KONTAKTUDVALGET**. Nyt forum for byudvikling.
- 1983:** Klubhus til FIF, Filskov Idrætsforening.
- 1991:** Filskov Børnehus. Siden 2012 en del af friskolen.
- 1992:** Filskov Energiselskab stiftet. Fjernvarme fra gylle.
- 1995:** Filskovs Fremtid Aps stiftet. Erhvervsfremme.
- 2003:** Filskov kåret som **ÅRETS LANDSBY** i Danmark.
- 2004:** Sports- og kulturcentret **Viadukthallen** indviet.
- 2007:** Kommunalreform igen. Filskov nu en del af Billund Kommune med cirka 1050 indbyggere, heraf 600 i byen.
- 2012:** Indvielser, **Filskov Fripnejehjem** og **Filskov Friskole**.